

BUTLLETI

DE LA

LLIGA CATALANISTA DE GIRONA

Any I.

Diumenge 3 d' Novembre de 1901

N.º 5

Sortirà quan convinga.—No s' retornan els originals.—Se reparteix de franch.—S' admeten donatius voluntaris per la publicació.—Anuncis á preus convencionals.—Tots els socis tenen dret á la col·laboració.

SECCIÓ OFICIAL

Totas las personas que tinguin simpatías ó afinitats ab els ideals de la novella entitat que s' ha constituït ab el nom de «Lliga Catalanista», y encare no s' hagin inscrit y desitgin ferho, poden verificarho en el local del «Centre electoral de la Lliga», Plassa de S. Agustí, 13, baixos, ó en el domicili de cada un dels firmants del Manifest-Convocatoria «Als Gironins».

La Junta Directiva.

PERQUÉ ANÈM Á LAS ELECCIONS

El Catalanisme polítich te ben fixat el seu criteri respecte á las eleccions per a corporacions públiques.

També el té ben senyalat respecte á las eleccions municipals.

Se reduheix, en síntesis, á procurar una perfecta administració com á finalitat, y en quant als homes al no exigir que siguin adeptes ni d' un partit ni d' una escola. Als municipis no s' hi pot anar á teoritzar ni á definir, programar, lo que al capdevall, no es més que una societat extensió de la família, no pot ser convertit en acadèmia especulativa. Menos en una agència per a procurar negocis personals, ó per a satisfer ridícoles vanitats.

Ben claras son las Asambleas celebradas per el Catalanisme militant. Definit queda en documents polítichs y en articles de propaganda l' aspiració del programa nacionalista que defensém.

En la Assamblea de Reus se digué: «En tots los municipis se proposarán y defensarán candidaturas purament administrativas que representin las foras vivas del país, essent compostas per las personas més significadas y acreditadas en la propietat, la inteligencia y 'l treball, allunyant en absolut de la administració municipal, als que no tinguin més mèrits que 'ls serveys prestats á sos partits». Aixó que estampava un company de redacció en el número passat, es precís que siga ben meditat y recordat per tothom, y per aixó avuy hó repetim.

Quan el Catalanisme vá á las eleccions municipals,

no hi vá com els partits polítichs á la madrilenya, á fer prevaleix un criteri intangible, á sostenir teorías tancadas y petrificadas, ni á servir els interessos del partit respectiu; el catalanisme vá á las eleccions per a presentar á ciutadans honrats que dignifiquin y exalzin el càrrech de regidor, desonorat pels politicayres y traficants; hi vá, y hi anirà sempre, per a portar homes que administrin com cal á la sua població, homes en fi que estigan deslligats de tot vincle, ó compromís ab els directors de las *tribus* madrilenyas qu' han enfangat l' Estat de que formem part, el més vilipendiat y exorable del mon.

Y á n' aquets homes no 'ls pregunta, ni vol saber, sa condició humil ó enlayrada, si son potentats ó necessitats ans el contrari desitja que totas las classes tinguin sa representació en el Comú, perquè á totas, y tal volta més á las primeras, interessa y afecta l' administració local. En cambi la llegislació *espanyola*, als honrats fills del treball no 'ls vol, ni 'ls considera aptes, ni 'ls vol capacitar per a que puguin ser administradors dels interessos comunals. Y encare li diuen liberal y democrática!

Semblant esperit, es l' que informa nostra campanya actual é inspira als inscrits de la LLIGA. Los catalanistas gironins, convençuts de las ideas que sustentan, no poden pas oblidar lo determinat en programas del credo nostre, y per aixó acudirém á la lluyta traduhintlo en fets.

Are, donchs, hi anirém ben animats á dar la batalla al caciquisme *tricéfal* que impera, persuadits de que si no cau á la primera embestida, tindrem ocasió de minarli el terror, per a reduhirlo á l' impotencia y més endavant al aniquilament.

Hi anirém, finalment, procurant portarhi homes, que en lo posible, en lo que cap dintre 'l sistema absorbent y primitiu que regeix, en que 'ls Municipis no son més qu' una roda agafada en el tentacul del poder central, fassin administració veritable y sincera, defensant 'ls furs de la ciutat en totas bandes, fent economías compatibles ab un bon règim administratiu, desterrin per sempre l' us de la llengua forastera en las sessions, procurant fer progressar els serveys, exercint milloras é iniciativas que tant necessita Girona, que 's preocupin de la cultura é higiene de la ciutat, en una paraula; que

vulguin recordarse de que estiman á sa terra y vetllan per sa prosperitat moral y material.

Per aixó, y per tot aixó, aném á las eleccions municipals.

LO FÍ DEL CATALANISME

Molts n' hi há, fins entre 'ls que passen plassa d' entesos, que no s' han arribat encara á fer cárrech de lo que es el Catalanisme. Es per que mirant nostras salvadoras ideas, imbuits pels prejudicis sembrats arreu pe 'ls partits polítichs á la espanyola, no poden comprendre la existencia d' un ideal del tot deslligat de las qualitats ab que aquellas se distingueixen. Per aixó hi ha qui 'ns califica d' avansats y qui 'ns califica de *retrógados*, no per rahó de nostras doctrinas, sinó segons que 'ls catalanistas per ells coneguts demostrin tendencias que 'ls acostin ó 'ls separin de determinats partits espanyols. Es lo mateix que si afirmessim que la Espanya es reaccionaria per que te carlins é integristas, ó que es revolucionaria per que hi há espanyols que crehuen precisas las grans sotregadas pera l' avens de la societat espanyola.

Aixís dónchs comerrarian los que califiquessin á Espanya de *retrógada* ó revolucionaria, per las rahons exposadas; aixís també erran per complert aquells que califiquen al Catalanisme d' avansat ó de retrassat per las simpatias que puguin tenir una part dels catalans que 'l constitueixen. Tot aixó ve, además d' ocasionat per la mala fé de molts que viuhén, pública ó secretament, del favor del centralisme, per que n' hi ha molts que no poden observar ni estudiar al Catalanisme, sense desferse de la rutina á que 'ls tenen avesats los partits madrilenys.

Lo Catalanisme, no es un credo polítich, no es un partit que aspiri á una reforma orgánica del Estat, ni á un cambi de forma de Govern; sas arrels son més fondas. Fill del estudi experimental, ha nascut ab la observació de nostre terror y de nostra rassa, ab l' estudi de la historia y ab la experimentació de nostre carácter. Son fi absolut é invariable es lo de dotar á la personalitat catalana de totas aquellas condicions que li son indispensables pera que totas las manifestacions de sa activitat se desenrotllin, creixin y prosperin d' una manera apropiada á son modo d' esser, sense cap obstacle que l' encamini á formas y procediments contraris á sa naturalesa. Las bases de Manresa, no son pas lo Catalanisme, son una forma tangible de donar vida á la aspiració catalanista, un programa calculat, que contenin entre mitj de disposicions tranzitorias y accidentals, altrás de fonamentals é invariables, se creu un just medi pera acoblar á la gran majoria de catalans, pera que dirigixin l' esfors comú á la consecuenca del darrer fi del Catalanisme. Per eixa rahó no son las bases de Manresa, un programa tancat é invariable: admet ó podrá admetre esmenas sempre que 'l Catalanisme militant ho exigeixi y després del triomf del ideal, los mateixos catalanistas, complert l' objecte principal de sa unió, podrán treballar pera modificarlas en la práctica si sa conciencia aixís los ho dicta.

Lo fi del Catalanisme es un de sol: la llibertat de la Pátria. Obtinguda aquesta, lo Catalanisme haurá de desapareixe pera fer lloch als ideals polítichs dels catalans.

Lluís Marsans.

(De lo *Vendrellench*.)

RAMELLET DE FLORS

Fet ab retalls de la premsa periódica que ha dedicat al Governador civil de Girona y de que n' hi fém modest present.

(Continuació)

Del degá la premsa espanyola *El Diario de Barcelona* del dia 11:

«Según vemos en el *Diario de Gerona* de ayer, al ser presentados á la aprobacion del señor Gobernador de aquella provincia los estatutos por los que ha de regirse la LLIGA CATALANISTA, recién constituida en aquella ciudad, el Sr. Gobernador se negó á aprobarlos y registrarlos, por considerar que la palabra «autonomía», consignada en el artículo 2.º de los estatutos, no era conveniente. En vista de la negativa, los comisionados que presentaron los estatutos requirieron á un notario para que levantara acta de la negativa de la autoridad civil, haciendo constar su representante que se negaba á admitir dichos documentos á registro por considerar lo consignado en el artículo 2.º de los estatutos presentados, como un principio atentatorio á la integridad nacional. Dicho artículo está concabado en los siguientes términos: «*La Lliga Catalanista de Girona* tendrá por objeto trabajar por todos los medios legales para la consecucion de la autonomía de Cataluña, de acuerdo con las llamadas Bases de Manresa, mientras continúen éstas formando el programa oficial del catalanismo».

De la edició de la tarde d' *El Diluvio* del 11:

«El Sancho que sufren los gerundenses ha hecho una gansada de órdago. Unos cuantos señores le presentaron los estatutos de una sociedad que se instituará *Lliga Catalanista de Gerona*. El artículo 2.º de dichos estatutos dice así:

«*La Lliga Catalanista de Gerona* tendrá por objeto trabajar por todos los medios legales para la consecución de la autonomía de Cataluña, de acuerdo con las llamadas Bases de Manresa, mientras continúen éstas formando el programa oficial del catalanismo».

La palabra *autonomía* la consideró subversiva el Sancho, por cuyo motivo los firmantes de los estatutos requirieron á un notario para que levantara acta de la negativa de la autoridad civil.

Aquí lo único subversivo es el sueldo que se dá á un gobernador de tal calibre.

¿En que se conoce que estamos regidos por un Gobierno llamado liberal?»

Del mateix diari, *El Diluvio*, edició del matí del dia 12, copiém del devantal de la secció política:

«¿Qué entenderá por autonomía ese mandarin de la provincia de Gerona que acaba de negar el uso ó ejercicio del derecho de asociación á un grupo de catalanistas que pretenden constituir, en la inmortal ciudad, una Lliga Regionalista, llevados del propósito de trabajar, apelando á todos los medios legales; por el triunfo de la autonomía de la región catalana.

El mandarin fusionista, después de declarar *inconveniente* el ideal autonomista catalán, ha manifestado sin ambages, y sin temor, por lo tanto, de ponerse lastimosamente en evidencia, que la autonomía de Cataluña es atentatoria á la integridad nacional.

No hay necesidad de pasar el Atlántico para dejar en el lugar que le corresponde á ese gobernadorzuelo. Sin movernos, pues, de Europa, ahí está la Confederación Helvética, nación modelo, con sus cantones autónomos; ahí está el imperio austro-húngaro con su

Hungría autónoma, y ahí está el imperio alemán, que, á pesar de ser un imperio, no ha perdido su naturaleza de Confederación Germánica. Y esa autonomía de que disfrutaban los cantones helvéticos, el Estado húngaro y los principados y ciudades libres de Alemania, ¿con qué se opone á la integridad de Suiza, Austria-Hungría y Alemania?

Pero esos gubernamentales sobre quienes pesa la negra responsabilidad de haber perdido, con la cooperación de los conservadores, nuestro vasto y lucrativo imperio colonial; ¿con qué derecho pretenden ahora discutir los grados de españolismo de los que aspiran á que Cataluña recobre su perdida autonomía?

Así anda todo en este país desdichado, llamado un día, por el inolvidable y ocurrente Fray Gerundio, país de los vice-versas. ¿Si se habrá figurado ese mandarín de la provincia de Gerona que la integridad de la patria consiste en que los actuales partidos turnantes persistan en sus desastres y demasias, todo con el descabellado propósito de exasperar los ánimos y de provocar, en vez de conjurarlos, futuros y gravísimos conflictos?»

Del *Diario del Comercio* del 12:

«El proceder del señor Zaidín ha producido general disgusto y es unánime la protesta de Gerona contra el proceder anticonstitucional del gobernador, que lejos de ser causa de desaliento en las filas regionalistas ha constituido un poderoso acicate para engrosar las largas listas de adhesiones de la nueva agrupación gerundense.

Los resultados de la reunión magna del domingo, ya se ve que no se han hecho esperar. Los caciques de ésta como los de Barcelona en su grande enojo contra los que pretenden sacar á Gerona de su yugo, han creído restarles fuerzas, cuando en realidad les han prestado nuevo vigor y nuevas energías».

(Continuará)

MOVIMENT ELECTORAL

La «Secció electoral» de la LLIGA CATALANISTA DE GIRONA fa á saber y participa á tots els ciutadans majors de 25 anys que desitjin enterarse de si tenen dret á votar, del lloch ahont el pertoca emetre son vot, y demás datos, noticias y detalls referents al exercici del dret electoral, que poden passar tots els dias feyners de 6 á 8 de la tarde y els festius de 10 á 12 del mati en el «Centre electoral» de dita «Lliga», Plassa de la Independencia (Sant Agusti) n.º 13, baixos, (antich taller dels escultors Gomez), y allí se 'ls enterará de tot quant els convinga, relacionat ab las vinetas elecciones municipales.

A Barcelona

Dijous tingué lloch á Barcelona l' anunciat mitin catalanista y electoral en lo Teatre del *Nuevo Retiro*. En ell feren us de la paraula els senyors Sunyol, Muntanyola, Abadal, Pella y Forgas y Dr. Robert havent sigut tots molt aplaudits especialment en los conceptes més radicals.

Lo dia 29 se 'n celebrá un altre en el Teatre Principal de Gracia, ab el mateix fi. Lo teatro se vejé concorregudíssim y abundantísim las senyoras. Parlaren els senyors Puig-Samper, Durán y Ventosa, Puig y Cadafalch y 'ls diputats catalanistas senyors Rusiñol y Robert. Aquets dos sigueren ovacionats, donant notas molt radicals.

A Lleyda y á Sabadell

Proseguen ab activitat els treballs electorals en abduas poblacions y ab grans esperansas d' éxit. A Lleyda s' han sumat tots els elements autonomistas pera lliurar batalla al caciquisme. Y á Sabadell s' ha fet una candidatura administrativa, formada ab l' iniciativa de tots els estaments y classes socials.

La cosa marxa

Tenim ja molt avensats els primers treballs preparatoris de las elecciones, á fi de que siguin degudament intervingudas las mesas en totas las seccions ó collegis, y están ja redactadas las instruccions convenientes porque 'ls interventors tinguin á la vista lo que deu ferse, ab arreglo á la ley, y lo que 's deu vigilar per evitar las farsas y tramoyas que poden operarse per compte dels cacichs, únich medi que tenen per traure triunfant algun dels candidats que proposarán.

Convé que 'ls interventors designats per la LLIGA se deixin veure sovint en aquets pochos dias que faltan pera la elecció, ab l' objecte de posarse d' acort ab els encarregats de la organizació dels treballs en cada secció, y fer que tot vagi dret y ordenat.

Treballs dels cacichs

Els cacichs no estavan acostumats á trovar una resistencia seria y formal com la que trovan aquesta vegada, y, com es natural, extreman els treballs per veure de fer surar las candidaturas, que sembla no gosar fers públicas. Van de casa en casa fa ja molts dias, pidolant vots y mirant de comprometre á tots els que no tenen valor per tractarlos com mereixen.

Algun dels que més solen corre á buscar electors que li ajudin á fer el negoci, se queixan agrement de que may havia hagut de sentirse tants *Deu l' ampari* com aquesta vegada. Y aixís ha d' esser.

Se comprén que algun necessitat á qui s' aménassa de llevarli el pá de la familia, se veja obligat á donar el vot als que entenen la llibertat del sufragi de la manera que 'ls enemichs del poble la entenen y practican; pero la gran majoría dels electors, que no volen contribuir á tanta farsa é immoralitat, han de tenir la independencia y franquesa degudas pera manifestar als que vajan á demanar vots per la candidatura caciquista, que, en cumpliment de la ley, votarán per qui 'ls donga la gana.

Si 'ls caciquistas volguessen el bé dels ciutadans y poguessen proposar candidats dignes y respectables, ¿quina necessitat tindrian d' anar á buscar vots?

¡Guerra, donchs, als cacichs y als caciquistas! La lluyta no pot esser més fácil y senzilla. N' hi ha prou ab respondre *Deu l' ampari* al que demani el vot pels cacichs, y després votar ab tota llibertat y á cara descoberta la candidatura dels que treballan per escombrar la bruticia del Municipi.

El meeting

Un dia d' aquesta setmana, que oportunament s' avisará al públich, se celebrará un meeting de propaganda electoral organiat per la LLIGA CATALANISTA d' aquesta ciutat, y en el qual pendrán part, el eminent diputat á corts catalanista Dr. Robert y altres oradors que vindrán expressament de Barcelona.

Es qüestió de fer entendre á n' aquells senyors de Madrid que diuen que 'l catalanisme no es res y que no es més que un esparverament d' alguns barcelonins, que s' erran de mitj á mitj, que es la aspiració general de tot Catalunya, que no ha de parar fins que torni á obtenir sa complerta autonomia, la més radical possible.

CERTÁMEN LITERARI

Ab las formalitats de costum se celebrá la festa literaria... y ab algunas notas cómicas; las de de sempre. Lo discurs del President Sr. Montsalvatje, fou llegit pel Sr. Serra. Constituhi un bell model de prosa catalana y tot ell campeija un seguit de pensaments d' exquisida galanura. Son tema sigué «L' art y sa influencia en la civilisacio catalana» doná lloch á eruditas disertacions sobre 'ls monuments de la Diócesis de Girona. L' amor més entranyable sobrehix en tot lo discurs qual final fou extraordinariament aplaudit. Tingué un párrafo molt brillant sobre 'l nostre Renaixement politch.

A seguit lo jove advocat D. Marian de Linares, llegí una ben escrita Memoria, redactada en nostra hermosa parla, precedida d' un extens preámbul, y nutrida de atinadas consideracions críticas sobre 'l merit y la calificació de las composicions premiadas,

Acabada aquesta, se procedí á desclourer els noms dels autors premiats.

Recordarem el de las compocions catalanas.

Premi de la Reyna.—«L' Etern caminant»; autor Joseph Calzada y Carbó; llegida per son autor.

Accésit.—«Las duas Pátrias»; Joseph Calzada y Carbó, llegida per G. Garriga.

Idem.—«Desde 'l Santuari»; Pere Roca y Jordá; llegida per son autor.

Premi del Sr. Montaner.—«En las jornadas de 1808 y 1809»; D. Antoni Viver.

Premis de la Diputació.—«Lo Banderer» de F. Ubach y Vinyeta; llegida per G. Garriga.

1.er Accésit.—«La Faxina», P. Roca Jordá; llegida S. Masó.

2.^{on} idem.—«Los Héroes de la Fé»; F. Ubach y Vinyeta.

Premi del Ajuntament.—«Monografia de Sant Pere de Galligans»; Eduart G. Hurtebise.

Premi del Sr. Rahola.—«Qüentos per la quitxalla»; A. Carreras, (prosa).

Premi de la Literaria.—«Lo Cor y l' Anima»; poesia de Joan Ribas y Carreras; llegida pel seu autor, que fou molt aplaudida.

1.er Accésit.—«Las Flors Novellas»; Antoni Viver; llegit per son autor.

2.^{on} idem.—«Las estacions de la vida»; Miquel Juanola; llegida per S. Masó.

Menció honorífica.—«L' Amor Perdut». Acabá la festa ab un: *se levanta la sesión*.

Si hem de reflectar las impresions, haurém de consignar lo següent, encare que no agradí á algú.

En primer lloch, y pesi á qui pesi, que la nota catalana y patriótica surti potent y avasalladora per tot, y 'l públich demostrant sa complacencia, aplaudí, s' entusiasma en las composicions en nostra parla, y més que cap en las poesias patrióticas y catalanistas, arribant á ovacionar estrepitosament á la del Sr. Calzada *Las duas Pátrias*, que fou l' única que 's repetí, contestantse per tothom el Visca Catalunya..... que en la composició dona el *soldat del Rey d' Espanya*.

Que, la part d' organisació, es sempre la pitjor, y la que dona lloch á escenas poch edificants y á ficar la nota cómica ab las *chifladuras* d' alguns. L' ausencia d' autoritats, apesár de no ser la Directiva, catalanista, el no fer venir la música com altres anys, y altres detalls demostra ab quin poch acer se cuyda tot lo referent al Certámen. La mateixa despreocupació, que hi há en l' entrada, deixant entrar á gent, que de segur estarian més bé en la *plassa de toros* é infringint

las disposicions del Reglament deixant passar á personas que no son socis, y á altres que per medi de *fer la por* tampoch tenen dret á entrarhi, ho confirma.

La poca cultura de certa part del públich, designa que la Directiva no havia pres midas pera limitar el dret d' entrada al Certámen.

L' única cosa que aplaudí tothom, y nosaltres ho celebrém fou lo bon acort prés de suprimir el *consabido discurso de gracias*. Si s' arriba á fer, ens temém hi haguera hagut un verdáder escándol.

Vaja que han quedat ben lluhits els Srs. de la Directiva! Se coneix que aquella tarde ja comensava la diada dels Morts..... y 'ns sembla que aviat no tinguém de celebrar els funerals d' un *difunt* que moralment ja fá anys está de cos present.

CRÓNICA LOCAL

—Avans d' ahir s' improvisá en la sumptuosa morada de D.ª Carme de Batlle, Vda d' Ametller, una agradable é íntima festa literaria.

Los poetas llorejats en el Certámen senyor Calzada y Carbó, y Ribas y Carreras llegiren sas respectivas poesias premiadas y altres composicions originals que foren calurosament aplaudidas, sobretot la patriótica *Las duas Pátrias* que alcansá una entusiástica ovació.

També llegiren inspiradas poesias originals y de reputats autors los joves senyors Masó (Rafael), que 'ns recitá «els Segadors de Girona», Almeda (S), Masó (S) y Bosch (F).

Tothom surti molt complasent d' aquella sessió y de las atencions dispensadas per l' amable senyora de la casa.

—Per excés d' original, y al objecte de dar cabuda á la resenya del Certámen, deixém d' insertar la Secció de Clatelladas.

—Hem rebut la visita de nostres companys en la premsa *La Veu de Catalunya*, *Lo Geronés*, *Sanch Nova* d' Olot, *Lo Baluart* de Sitges, *Lo Vendrellench* del Vendrell, *Llevant* de la Barceloneta, *Lo Teatro Regional*, *L' Art del Pagés* y *La Nació Catalana* de Barcelona. Agrahim el saludo que 'ns donan y deixém establert el cambi.

També s' ha rebut en aquesta Redacció, alguns periódichs locals, *El Ampurdanés*, *El Regional* de Figueras, *El Programa* de San Feliu de Guixols, y *El Eco del Guadalope*, valent setmanari regionalista aragonés ab els quals 'ls hi deixém establert el cambi correspost.

MOVIMENT CATALANISTA

En la Junta general ordinaria del honorable cos d' Adjunts dels Jochs Florals, després d' aprobats la acta de la sessió anterior y 'ls comptes anyals, se van elegir los següents senyors pera formar lo Consistori de 1901 á 1902: Mantenedors; D. Francesch Matheu y Fornells, D. Joseph M.ª Roca. D. Guillém A. Tell y Lafont, D. Marian Vayreda, D. Modest Urgell y D. Victor Brossa y Sangerman; Suplents; D. Ramón N. Comas, D. Anton Busquets y Punset. D. Joseph M.ª Folch y Torres y D. Ramon Ramon y Vidales

—S' ha constituhit á Barcelona una Agrupació Catalanista titolada *La Reixa*, de quins son socis fundadors els trenta joves empresonats per haver portat coronas al immortal Conceller Casanova.